

Archiv obce Bernartice

1854 – 1940

Inventář

Číslo EL NAD: 115
Evidenční číslo pomůcky: 72

Obsah

Úvod.....	3 – 9
I. Vývoj původce archivního souboru.....	3 – 8
II. Vývoj a dějiny archivního souboru.....	8
III. Archivní charakteristika archivního souboru.....	8
IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru.....	9
V. Záznam o uspořádání archivního souboru.....	9
Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury.....	10
Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk.....	11
Inventární seznam.....	12 – 13

Úvod

I. Vývoj původce archivního souboru

Organizaci místní samosprávy, převedením pravomocí do rukou obcí, předcházelo zrušení roboty a poddanství v roce 1848. Následoval zákon o provizorním zřízení obecním č. 170 ř. z. ze dne 17. března roku 1849, který zrušil dosavadní pravomoc panských vrchnostenských úřadů ve správě venkovských obcí, kde vrchnost doposud zastupovali venkovští rychtáři a konšelé, pověřeni vykonáváním částečné a obecné samosprávy. Stále ještě omezené obecní pravomoci zaručily obcím alespoň základní práva, mezi něž patřila práva: svobodné volby zástupců, domovské, samostatně vyřizovat vlastní agendu, uveřejnit veřejně výsledky obecního hospodaření a zveřejnění jednání obecních zástupců. Jednalo se o zlomový počín, vyvolaný zejména tlakem na politickou situaci ve státě. Zprvu udílená samostatnost zemská přenesla se na úroveň krajskou, okresní a obecní. Přestože by se tak mohlo zdát, že majitelé dosavadních panství tím přišli o řadu výhod, opak je skutečností. Mohli snáze uplatnit svůj vliv především tam, kde jej potřebovali využít nejvíce. Postupně mohli získat kontrolu nad obcemi a později nad celými okresy.

Shora uváděná zákonná úprava, takzvané Stadionovo prozatímní obecní zřízení, vycházela z uvozovacího patentu a v něm uvedeného hesla, že základem svobodného státu je svobodná obec. Zákon jej zachovával tak, že hovořil o obcích místních, okresních a krajských. Skutečně platnými se však staly pouze předpisy o obcích místních.

Obce se staly nejnižším článkem místní samosprávy. Obvod těchto obcí se shodoval s katastrálním územím. Novým prvkem se stalo zavedení pravidla, že každé sídliště se muselo stát obcí či součástí obce nazývané osadou. Dřívější rozdíly mezi sídlišti různých stupňů byly zachovány pouze v názvoslovích těchto obcí, jako města, městyse čili městečka a vesnice či vsi. Každá obec náležela do určitého soudního a politického okresu a každá osoba musela patřit do evidence některé obce. Pokud některé z obcí nesplnily zákonné požadavky, mělo se přistoupit k jejich sloučení s jinou obcí, přestože by s tím dotčená obec nesouhlasila.

Stadionovo zřízení rozlišovalo dvojí působnost obce. Obec se měla starat především o svoje vlastní záležitosti, obecní zřízení tehdy hovořilo o přirozené působnosti obce. Ve své působnosti nemohla být obec omezována mimo zákonem uváděné případy. Jakýmsi protipólem přirozené působnosti obce se stala působnost přenesená. Tato působnost zahrnovala obstarávání určitých veřejných věcí, které obci nařizovala státní správa.

V každé obci se povinně zřídily dva orgány, obecní výbor a představenstvo. Obecní výbor volený na tři roky představoval kolegiální orgán a rozhodoval většinou hlasů. Disponoval však pouze usnášecí a dozorčí mocí, bez možnosti použít moc výkonnou. Užším orgánem voleným právě z členů obecního výboru se stalo obecní představenstvo. Skládalo se ze starosty a alespoň dvou radních. Nepředstavovalo ovšem kolegium, radní vytvářeli jen pomocný a zastupující orgán v době starostovy nepřítomnosti v úřadu, samotný starosta se stával výkonným orgánem, který prováděl usnesení obecního výboru.

Nad samosprávnými orgány se zavedla instituce dozoru a starosta mohl využívat práva prozatímního odložení výkonu rozhodnutí obecního výboru, pokud to odporovalo zákonům nebo mohla být způsobena škoda obci samotné. V roce 1850 došlo k rozšíření dozorčí moci a místním obcím přibyla policie. Nadřízený okresní úřad měl dohlížet na práci starosty v oboru místní policie patřící do přirozené působnosti obce. V nutných případech pak uváděl věci do

pořádku. Vláda mohla obci kdykoliv výkon místní policie odejmout a zabezpečit její činnost za pomoci vlastních orgánů.

Vlastní činnost obecní samosprávy začala v roce 1850, kdy byly aktivovány nově zřízené státní politické úřady. Došlo k územní reformě obcí a obecní samospráva se posléze stala skutečností.

K vydání dalšího obecního zřízení došlo v roce 1859, v platnost vstoupilo pouze ustanovení o domovském právu a navíc nastalo odstranění veřejnosti jednání orgánů obecní samosprávy. Po vydání Říjnového diplomu docházelo k postupnému odstranění zásahů do samosprávy. V roce 1861, po volbách do obecních orgánů, v nichž zvítězili ve většině měst v Čechách čeští zástupci, byla veřejnost jednání zavedena opět. Rok poté vstoupil v platnost rámcový říšský obecní zákoník jako výsledek jednání mezi vládou, snažící se dostat obce pod větší kontrolu, a mezi parlamentem. V roce 1863 bylo vydáno obecní zřízení a řád volební pro Slezsko, o rok později také pro Moravu a Čechy č. 7/1864 z. z. Tato zřízení se vztahovala na všechny obce příslušné země s výjimkou statutárních měst. Každá nemovitost musela náležet do svazku některé obce. Samosprávné obce se mohly slučovat a rozlučovat a za určitých okolností měnit svoje hranice, o čemž však s konečnou platností rozhodovaly zemské sněmy.

Obecní zřízení rozlišovala dva druhy občanů do obce náležejících. Jednalo se o skupinu osob spojenou s obcí na základě jakéhosi hmotného svazku či o skupinu osob přespolečných. Je zřejmé, že prvně uváděná skupina disponovala všemi výhodami, které jí ze zákona příslušely, avšak nejdůležitější právem bylo právo volební.

Voliči oprávnění k volbě volili na tříleté funkční období obecní výbor. Počet členů výboru se odvíjel podle zalidněnosti obce a v Čechách se pohyboval mezi osmi a 36 členy, na Moravě od sedmi do 30 členů. Obecní výbor volil ze svého středu obecní představenstvo, které se skládalo z obecního starosty a obecního radního. Počet členů obecního představenstva nesměl přesahovat třetinu členů obecního výboru, počet radních však nemohl klesnout pod dva. Obecnímu výboru se v této době občas říkalo obecní zastupitelstvo. Každý volitelný a řádně volený občan byl povinen volbu přijmout, výjimky z tohoto pravidla byly přesně stanoveny.

Obec, její činnost a veškerý život v ní tak v podstatě existoval v nezměněné podobě téměř do roku 1918, kdy se po vzniku nového, samostatného státu přijala zcela odlišná opatření pro obecní samosprávu.

Základním pravidlem pro chod obce po roce 1918 zůstal nadále předpoklad, že o jejích záležitostech může rozhodovat pouze osoba, která přispívá na udržování obecního hospodářství, avšak vyvstala potřeba řešit situaci s volebními řády. Na počátku roku 1919 tak vstoupila platnost dvě zákonná nařízení č. 75/1919 Sb. zákon o řádu volení v obcích a č. 76/1919 Sb. o novele k obecnímu zřízení.

Volební řád představoval výsledek dohody občanských stran se sociální demokracií a přinášel značnou demokratizaci. Přiznával totiž všeobecné, rovné, tajné a přímé hlasovací práva při volbách do obcí všem osobám, které měly v obci alespoň tříměsíční trvalé bydliště a které nebyly určitým způsobem diskvalifikovány a dosáhly věku 21 let. Pasivní volební právo se přiznalo osobám ve věku od 26 let a volený musel alespoň jeden rok v obci bydlet. Volilo se na základě kandidátních listin a podle zásad poměrného zastoupení. Volební období se prodloužilo na čtyři roky, v roce 1933 na šest let, aby se sjednotila délka volebních období s ostatními samosprávami. Vznikly obecní finanční komise, v nichž jednu polovinu

představovali zástupci zvolení obecním zastupitelstvem a druhou zástupci jmenovaní okresním úřadem. Jednalo se tak především o kontrolu ze strany státu, který si v obcích nepřál převahu socialistické většiny, která by mohla volně nakládat s obecními prostředky. Komise mohly kontrolovat veškeré obecní hospodaření a odvolávat se proti všem usnesením obecního zastupitelstva finanční povahy.

Zákonná novela obecních zřízení rozeznávala tyto řádné orgány obcí, obecní zastupitelstvo, obecní radu, starostu, případně jeho náměstky a komise.

Obecní zastupitelstvo nahradilo dřívější obecní výbor. Jeho zvolení se účastnili všichni voliči oprávnění k volbě a skládalo se z devíti až 60 členů podle počtu obyvatel v obci.

Ze svého středu volilo obecní zastupitelstvo obecní radu, která nastupovala na místo dřívějšího obecního představenstva. Skládala se ze starosty, jeho náměstka či náměstků a členů rady, radních. Počet všech těchto členů činil znovu jednu třetinu obecního zastupitelstva, proto se stanovil počet jeho členů na devět, aby rada byla nejméně tříčlenná. Plnila totiž také funkci obecního trestního senátu, a tento musel být nejméně tříčlenný, tvořil jej starosta a dva radní.

Došlo k jasnému vymezení významu obecní rady, totiž že obecní rada tvoří sbor, který se za předsednictví starosty usnází na všech věcech, jež podle zákona nejsou vyhrazeny obecnímu zastupitelstvu nebo podle zákonných nařízení. Toto ustanovení utvářelo z rady primární orgán obce.

Obecní zastupitelstvo volilo ze svého středu rovněž starostu a jeho náměstka, v obcích s počtem převyšujícím 24 členů se volili náměstci dva. Volba starosty nemusela být potvrzena státem, zákon č. 122/1933 Sb. o změnách řádu voleb v obcích však stanovil, že volbu starosty schvaluje státní úřad. Pokud státní úřad volbu starosty a jeho náměstků nepotvrdil, pozbývala tato volba platnost a obecní zastupitelstvo bylo povinno uskutečnit volbu novou. Kdyby se však zastupitelstvo zdráhalo provést novou volbu, pozbývala by platnosti také volba členů obecního zastupitelstva. Politický úřad jmenoval do čela obce správní komisi a v příhodné době vypisoval novou volbu obecního zastupitelstva. Podle shora psaného je jasně viditelné, že těmito ustanoveními byla obecní samospráva značně okleštěná. Státní úřady nezavazoval žádný termín k vypsání nových voleb obecního zastupitelstva.

Právem obcí bylo zřizovat si poradní a přípravné sbory ve formě komisí.

Nejdůležitějším orgánem, v jehož rukách spočívala rozhodující moc byla obecní rada. Její zasedání byla neveřejná a konala se poměrně často. Obecnímu zastupitelstvu byly vyhrazeny pouze některé věci, schvalovalo zejména obecní rozpočet, jeho schůze se měly konat alespoň jednou za dva měsíce a byly veřejné. K určitým funkcím starosty patřilo svolávání schůzí obecní rady a obecního zastupitelstva, zastupování obce navenek apod.

Mezi mimořádné orgány obce patřil vládní komisař nebo správní komise. Pokud zemský úřad rozpustil zastupitelstvo, bylo povinností příslušného okresního úřadu stanovit pro obec přechodný orgán (komisař, správní komise). Tento mimořádný orgán vedl správu obce do řádné volby a dosazení nově zvoleného zastupitelstva. Pravomoc přechodných orgánů zůstala omezena na běžné záležitosti a kromě toho směl provádět pouze neodkladné akty, jejichž prodlením by mohla obci vzniknout škoda.

V období německé okupace pohraničí v letech 1938 – 1945 se charakter veřejné správy výrazně odlišoval od předešlého. V odtržených pohraničních částech vstoupil v platnost říšskoněmecký systém a došlo k odstranění volitelnosti orgánů územní samosprávy. Na

protektorátním území vznikly správní orgány řídicí se poněkud upravenou verzí týchž zákonů. V pohraničí převzala veškerou výkonnou moc armáda. Z jejího pověření vedli armádní zástupci veškeré existující správní orgány.

Z hlediska významnosti byla nejdůležitějším obdobím ve vývoji sudetské správní organizace krátká doba od 21. října 1938 do 30. dubna 1939. Došlo k přijetí významných zákonných opatření a vybudování celé správní sítě. Vznikla tzv. říšská župa sudetská (Reichsgau Sudetenland) a celé území se rozdělilo na venkovské a městské okresy (Landkreise a Stadtkreise). Ve venkovských okresech byly utvořeny úřady landrátů (Der Landrat) navazující na prvorepublikové okresní úřady. Došlo k faktické likvidaci územní samosprávy. Ve správě obcí se zavedl tzv. vůdcovský princip a správu obce tak zastával pouze starosta. Stálými zástupci starostů se stali přidělenci (Beigeordnete). První přidělenec byl podle zákona prvním a stálým zástupcem starosty, zbývající přidělenci byli stálými zástupci pouze ve svých pracovních oborech (sociální péče, policie, zdravotnictví, školství apod.), starosta však mohl vztáhnout každou z těchto záležitostí na sebe. Další obecní orgán představovali obecní radové obstarávající trvalý kontakt mezi obecní správou a ostatními obyvateli. Jednalo se o nejméně 12 a nejvíce 36 členů a zákon stanovil, ve kterých záležitostech se musí starosta s obecními radou poradit. Kromě obecních radů existovali ještě poradci, kteří vykonávali poradní činnost pro starostu a přidělence v určitém správním oboru nebo jiné speciální otázce. K obecním orgánům patřila také porada obecních radů a poradců. Starosta je zval v přiměřené lhůtě k poradě a oznámil jim její důvod.

O zajištění vzájemné symbiózy mezi obecní správou a nacistickou stranou se staral zmocněnec NSDAP. Ze zákona počítal značného vlivu na správu obce, aby dohlédl na správnou interpretaci nacistických zájmů ve svěřené obci. Starosta a přidělenci z povolání vykonávali svůj úřad 12 roků, pokud se jednalo o úřad čestný, krátka se doba na 6 roků.

Pojmenování vsi Bernartice, jinak také Bernhartice, Pernartice, Pernartitcze, německy Pernartitz, lidově Parntits, Parnetits je patrně spojeno s osobou kastelána v Přimdě, Bernarta, který ves založil či vlastnil. Malá ves nedaleko říšské cesty do Domažlic patřila v průběhu staletí mnoha českým slechticům, kteří se v jejím vlastnictví poměrně rychle střídali. První zmínka o vsi pochází z let 1158 – 1173, kdy se lze dočíst o jistých Milkovi a Přibyslavovi z Bernartic. Od roku 1356 je jako majitel veden Bozděch a jeho syn Bušek z Bernatic. Počínaje rokem 1400 se objevuje jméno Jana z Bernartic. V roce 1431 je jako majitel vsi připomínán Jan z Ostromeče se sídlem v Bernarticích, na kterého majetek přešel po jeho předcích Benedě z Wolfštejna a Martinovi z Ostromeče, kteří jej získali po původně zadluženém a již zmiňovaném Janu z Bernartic někdy v roce 1413. V této době patřily k Bernarticím také další majetky. Kromě tvrže a dvora ve vsi samotné podléhaly Bernaticím tvrz Vítovice s panským a selským dvorem, panský dvůr a selské dvory v Dehetné, ve Vidicích a v Borku a v dalších osadách, stejně tak osm pronajatých dvorů v Kundraticích, ve vsích Orlov a Souměř. V roce 1553 zřídila Anna Burkhardtová z Horaždovic a Bernartic ve vsi chudinský fond a nadaci. Od roku 1555 patřily Bernartice rytíři Merklínskému z Merklína. Merklínští si ves podrželi a dokonce svoje panství rozšířili. Zasloužili se o to zejména Adam a Purkhardt. Do roku 1639 spravovala a držela Bernartice Kateřina rozená Černínová, vdova po Purkhardtovi. Posléze se dostaly do majetku Diviše z Dobřan a nakonec je zakoupil podplukovník Paris von Spanko (psaný též jako Spandko), podle matriky zesnulých uváděný jako vynikající stratég a hrdina války s Tureckem, povýšený do šlechtického stavu za odměnu. Byl ženatý s Evou Marií Schirndingerovou. Jejich jediná dcera Anna Alžběta se provdala za hraběte Maxmiliána Karla Lažanského z Manětína. Od nich zakoupil Bernartice hrabě Franz von Sinzendorf na Plané, následně Alexius Wenzel von Hildenbrandt von und zu Ottenhausen. Posléze se jeho syn Jan Josef rozhodl panství prodat, 17. listopadu 1732, knížeti Dominikovi Marquardovi z

Löwensteinu a na Boru. Panství, potažmo ves Bernartice, pak zůstaly v držení Löwensteinů do roku 1945. Od roku 1850 existovala ve vsi obecní samospráva, Bernartice nadále patřily do panství Bor, které náleželo do majetku Löwensteinů do roku 1945.

Katastrální území tvořila obec Bernartice s osadou Hammelhäusel. Bernartice náležely do soudního okresu Přimda a okresního hejtmanství Tachov.

Do roku 1862 patřily Bernartice pod Krajský úřad v Chebu a od roku 1850 přešla obec pod nově zřízené Okresní hejtmanství v Tachově. Zároveň se vznikem politických okresů vznikly v roce 1850 i okresy soudní. Obec Bernartice se stala součástí nově vzniklého soudního okresu Přimda (v něm obec zůstala až do roku 1945). Při další reorganizaci správy v roce 1855 byla sloučena politická a soudní správa a vznikl Smíšený okresní úřad Přimda, jehož součástí byla i obec Bernartice. K definitivnímu rozdělení politické a soudní správy došlo v roce 1868, kdy bylo znovu obnoveno Okresní hejtmanství v Tachově. Po připojení okresu Tachov k německé „Třetí říši“ spravoval obec Landrát v Tachově.

Vzhledem k torzovitosti zachovaného materiálu lze pouze spekulovat o tom, jak obecní samospráva fungovala po svém osamostatnění se po roce 1850. Do přelomu století se nezachoval téměř žádný materiál. Za stěžejní zdroj informací, počínaje první dekadou dvacátého století, je možné považovat pouze protokol z jednání obecního zastupitelstva. Zápisy v něm uváděné se však vyznačují mimořádnou strohostí, protokol navíc sloužil jako záznam pro další seskupení v obci. S jistou pravidelností se v něm lze dočíst o pravidelných zasedáních mysliveckého spolku. Zmiňovaný spolek, potažmo členství v jeho řadách, pravděpodobně nemalou měrou ovlivnilo složení obecního zastupitelstva. Nelze opomíjet podivné vstupování a vystupování do zastupitelstva obce přímo související s tímto spolkem.

Setkání a valné hromady obecního zastupitelstva se zpravidla konaly jednou za dva až pět měsíců. V období první světové války se setkání obecních radních omezilo pouze na dvě či tři schůzky ročně. Uváděný trend četnosti schůzí obecního zastupitelstva pak přetrval do konce let třicátých.

V čele obce stál představený, později obecní starosta. Následuje jejich výčet.

představený obce/starosta	funkce od roku	funkce do roku
Karl Wiltschka	1906	4/1920
Bartl Heller	4/1920	11/1922
Josef Holland	11/1922	3/1931
Karl Wiltschka	3/1931	6/1938
Johann Mages	6/1938	28. 6. 1939
Johann Goreis	28. 6. 1939	1945 ?

Z uvedeného výčtu starostů je jasně patrné, že volby do obecního zastupitelstva se nekonaly v řádných termínech. Přestože AO Bernartice disponuje protokolem ze zasedání zastupitelstva, ani v tomto se nepodařilo vypátrat, jakým způsobem a za jakých okolností k výměnám starostů docházelo. V německých, ničím nepodložených pramenech je jako poslední starosta obce uváděn Johann Tauber 1940 – 1945 Vzhledem k absenci jakýchkoliv materiálů z období po roce 1940 nelze tento údaj věrohodně doložit.

Bližší pohled na dění v obci by mohla poskytnout obecní kronika. Ovšem ani tato nepodává příliš informací dotýkajících se přímo činnosti obecního zastupitelstva. Retrospektivní způsob pořizování záznamů navíc snižuje historickou hodnotu a využitelnost záznamů v této kronice uvedených. Ostatní materiál tvoří především torzovitá korespondence.

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

V archivním souboru AO Bernartice se nalézají většinou zlomky původních materiálů. Výjimku představuje protokol ze zasedání obecního zastupitelstva, přibližující bezmála čtyřicet let funkce obecní samosprávy, a také obecní kronika. Jde o uzavřený soubor archiválií, byť je patrné, že představuje pouze část původně jistě rozsáhlé agendy.

Při kontrole a skartaci písemností na MNV v Bernarticích, konané 7. října 1953, se lze v protokolu o vykonané dohlídce dočíst, jaký materiál byl určen k převzetí do archivu, resp. ke skartaci. Z původně rozsáhlejší agendy byly vyčleněny písemnosti církevní a školní provenience, zbytek tvoří součást nynějšího souboru. Další část písemností, tehdy vyhodnocená jako nepotřebná, skončil ve stoupě. Jak se v zápise uvádí, jednalo se o dva balíčky o hmotnosti 15 kg. Časový rozsah a druh takto skartovaného materiálu zůstává neznámý.

Jelikož se nedochovala kniha přírůstků pro padesátá léta, nelze s jistotou určit, jak se materiál v archivu ocitl. Karta JAF, vedená k 1. říjnu 1958 uvádí číslo přírůstku „květen 1955 č. 1/II“.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Materiál archivního souboru AO Bernartice pochází z let 1854 – 1940. Jedná se o jeden kartón písemností, protokol ze zasedání obecního zastupitelstva a obecní kroniku o celkové metrāži 0,15 bm.

Původní stav na kartě JAF uváděl, že se v archivním souboru nalézají dva kartóny písemností a dále materiály z počátku a konce 18. století. Jednalo se převážně písemnosti církevní a v roce 1957 je z archivního souboru vyřadil tehdejší vedoucí archivu. V archivním souboru však nadále zůstal jeden kartón písemností, mylně do něj vřazených zřejmě při uváděném pořádání v roce 1957. Šlo o materiál patřící do AO Pernolec, kdy zřejmě pouze snadno zaměnitelný původní německý název obou obcí (Pernartitz – Bernartice, Bernetzreith – Pernolec), navíc špatně převedený do češtiny, vedl archiváře k nesprávnému určení. Tento kartón byl z archivního souboru odebrán a včleněn do AO Pernolec. Jde o písemnosti týkající se stavební dokumentace, vytvořené k regulaci Sedlišťského potoku z roku 1914 o celkové metrāži 0,12 bm.

Vzhledem k umístění obce v oblasti s převažujícím německým obyvatelstvem je v dochované písemnosti užíván německý jazyk.

Archivní soubor byl uspořádán podle metodického návodu pro pořádání archivních souborů obcí.

V archivním souboru se nalézají písemnosti I. a II. kategorie.

Fyzický stav archivního souboru je dobrý.

Ke vnitřní skartaci nebyly navrženy žádné písemnosti.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního souboru

Využitelnost archivního souboru AO Bernartice se nachází především ve dvou částech tohoto souboru. První zdroj pro čerpání informací představuje protokol se záznamy jednání obecního zastupitelstva (inv. č. 1), další pak obecní kronika (inv. č. 2). Vzhledem ke značné roztržitosti celého materiálu a především jeho neúplnosti, je potřeba k němu přistupovat s vědomím, že orientace v archivním souboru je tímto značně omezena. Pokud se v budoucnu rozhodne o případném badatelském využití, je nutné spolupracovat v sounáležitosti s archivním souborem MNV Bernartice a případně též s regionální německou literaturou, kde se nalézají stěžejní informace o historii obce.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a zpracování archivní pomůcky

Archivní soubor uspořádal a pomůcku sestavil Miroslav Vetrák v roce 2006 ve Státním okresním archivu Tachov.

Státní okresní archiv Tachov dne 11. srpna 2006

Miroslav Vetrák

Příloha č. 1 – Seznam použitých pramenů a literatury

Codex diplomaticus et epistolarius regni Bohemiae, Pars I, Praha, 1904 – 1907; Pars III, fasciculus 2, Praha, 1962

Heimatatlas des ehemaligen politischen Bezirkes Tachau – Pfraumberg, Geretsried, 1973

Zdeňka Hledíková, Jan Dobeš, Jan Janák, Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost, Jihlava 2005

Zdeněk Martínek, Archiv obce, Archivní časopis, roč. 49, 1999

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland, Haida

Antonín Profous, Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny, Díl I. A – H, Praha, 1954

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň, 1849

Reichsgesetz und Regierungsblatt für das Kaiserthum Österreich, Vídeň, 1864

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha, 1919

Sbírka zákonů a nařízení státu československého, Praha, 1933

Seznam míst v království Českém, Praha, 1913

Franz Schuster, Tachau – Pfraumberger Heimat, Ulm/D, 2000

Příloha č. 2 – Seznam použitých zkratk

AO	archiv obce
c. a k.	císařský(á,é) a královský(á,é)
č.p.	číslo popisné
EL NAD	evidenční list Národního archivního dědictví
evid.	evidenční
inv. č.	inventární číslo
JAF	jednotný archivní fond
MNV	místní národní výbor
NAD	národní archivní dědictví
NSDAP	nacionálněsociální německá strana dělnická (Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei)
ř. z.	říšský zákoník
Sb.	sbírka(y)

Inventární seznam

B. Obecní úřad od roku 1850 – 1945**Úřední knihy****Knihy všeobecné správy obce**

1	Protokol ze zasedání obecního zastupitelstva	1906 – 1940	K 1
2	Pamětní kniha (kronika)	1920 – [1939]	K 2

Spisový materiál**Obec a její správa**

3	Voličské seznamy (2 ks)	1938	N 1
4	Jmenovací listina obecního starosty, včetně rozhodnutí obecního zastupitelstva	1939	N 1
5	Došlé zemské Věstníky vládní pro království české, částka VI., VII., XXVII., XXXI. a vyhlášky okresního hejtmanství v Tachově	1854	N 1
6	Pozvánky na zasedání obecního zastupitelstva, podklady	1931 – 1940	N 1

Správa obecního majetku

7	Kontroly a revize rozpočtového hospodaření obce	1930 – 1933	N 1
---	---	-------------	-----

Péče o bezpečnost a veřejný pořádek

8	Vydané povolení cesty za prací	1908	N 1
9	Výzva k úhradě dlužných částek splatných obcí	1934 – 1938	N 1
10	Spory ohledně užívání majetku mezi obyvateli obce	1932 – 1936	N 1

Péče o veřejné ústavy a zařízení

11	Žádost o chudinskou podporu	1932	N 1
12	Řešení nezaměstnanosti	1932	N 1

Spolupůsobení ve státních záležitostech

13	Nařízení povolující vstup do armády dobrovolníkům z řad rolníků	1939	N 1
14	Zapsání nového majitele parcely	1937	N 1

Název archivu:	Státní okresní archiv Tachov
Název archivní pomůcky (archivního souboru):	Archiv obce Bernartice
Značka archivního souboru:	AO Bernartice
Časový rozsah:	1854 – 1940
Počet evidenčních jednotek:	3 (2 knihy, 1 kartón)
Počet inventárních jednotek:	14
Rozsah bm:	0,15 bm (0,04 knihy, 0,09 kartón)
Stav ke dni:	11. srpna 2006
Archivní soubor zpracoval(a):	Miroslav Vetrák
Pomůcku sestavil(a):	Miroslav Vetrák
Počet stran:	14
Počet exemplářů:	6
Pomůcku schválila:	PhDr. Markéta Novotná